

»Meget kan camoufleres med sang«

Som sprogcoach finpudser LAURA VALESIN udtalen hos operasangere, så de synger så korrekt italiensk som muligt.

Der var dengang, hun sad ti meter fra Fangekoret fra 'Nabucco' og blev blæst igennem, og dengang hun var til prøve på 'Tyrken i Italien' og holdt øje med sangernes diktion, imens de øvede en elskovsscene i en dobbeltseng.

»Hvis jeg ser mig selv lidt udefra, kan jeg godt tænke, at det er en spøjs arbejdsdag«, siger Laura Valesin, der gennem ti år har arbejdet som sprogcoach med speciale i operaitaliensk.

Laura Valesin er halvt italiensk og halvt dansk og er bl.a. uddannet i italiensk erhvervsprog, og hun har arbejdet som manager for operasangere. Det var i det job, at hun oplevede, der var en efterspørgsel på hendes speciale i lyrisk italiensk.

»Nogle af sangerne havde fået undervisning i moderne italiensk, men det er jo ikke det, de skal bruge«, forklarer hun.

»En operalibretto er skrevet på et gammelt italiensk – som det danske sprog i Holberg eller H.C. Andersens originaltekster. Så er det oveni købet også strakt ud over en rytme, og der er foretaget et

»Operaer med mange recitativer er ofte svære, fordi vi nærmer os talesproget«

hav af sproglige kompromiser og poetiske friheder. Det er ikke noget, man bare slår op«.

Som manager oplevede hun også, hvordan sangerne indimellem gik til auditions i udlandet og blev sendt hjem med besked om at forbedre deres udtale.

Verdi er krævende

Laura Valesins arbejdsliv er alsidigt. Indimellem er hun tilknyttet større operaproduktioner, andre gange beder en sanger om et kort intensivt forløb. Også instruktører, dirigenter og andre fagfolk kontakter hende, fordi de skal lære manuskriptet, de sidder med, bedre at kende.

De sangere, hun arbejder med, har forskellige udfordringer, men heldigvis har de det tilfælles, at de er vant til at arbejde med stemmen.

»Sangerne kender taleorganerne og kroppens instrument og ved typisk, hvad f.eks. artikulatorer er, så her kan vi komme 360 grader omkring en lyd«, siger Laura Valesin.

»Vi kan tage 'r' som et eksempel. Mange siger, at de ikke kan rulle på r'et, men alle muskler kan trænes! Det er tungespidsen, der som den aktive artikulator vibrerer mod den passive artikulator, der hedder alveolarranden, som findes lige bag fortænderne: Det er den lille bule, man rammer, når man laver en d-lyd på dansk«.

Efter demonstrationen af det drilske 'r' rækker Laura Valesin ud efter et stykke papir og viser krusedullen, der angiver r'et i det internationale fonetiske alfabet IPA.

»Nu har jeg været igennem hundredvis af sangere. Alle kommer med egne måder at notere udtale på, og ofte har jeg set, at de senere glemmer, hvordan noterne skal læses. At lære IPA er nøglen til operaitaliensk – og alle andre sprog«.

Operaer som 'La Bohème' og 'La Traviata' har Laura Valesin ofte været omkring. Men hun har metervis af libretti stående derhjemme, så hun altid er klar, hvis en sanger henvender sig med en hasteopgave på en sjælden opera.

Og selvom sangerne kommer med forskellige forudsætninger, så er der steder i operalitteraturen, som generelt volder større udfordringer end andre, fortæller hun.

»Operaer med mange recitativer er ofte svære, fordi vi nærmer os talesproget. Meget kan camoufleres med sang! Og så er der finalestykker, hvor mange synger på én gang, samt generelt operaer af Verdi. Han har meget på hjerte, også politisk. Der er mange ord!«.